

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Losina

1946–1960

Inventář

EL NAD č.: 321

AP č.: 493

Jana Mašková

Blovice 2017

Obsah

Úvod

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	6
III. Archivní charakteristika archivního fondu	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	8
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	8
Seznam použitých pramenů a literatury	9

Příloha 10

Seznam použitých zkratk	10
-------------------------	----

Inventární seznam 11

1. Orgány národního výboru 12

Zápisy ze schůzí pléna, rady a veřejných schůzí MNV	12
---	----

2. Úřad národního výboru 12

I. Spisový materiál 12

a) Registraturní pomůcky	12
--------------------------	----

b) Spisy	12
----------	----

II. Ostatní materiál 13

a) Mapa	13
---------	----

b) Technické výkresy	13
----------------------	----

I. Vývoj původce archiválií

Původcem archiválií je Místní národní výbor Losina (květen 1945–12. června 1960).

Obec Losina se nachází přibližně 2 km jihovýchodně od Chotěšova.

Mezi roky 1945–1949 patřila obec Losina do správního okresu Stříbro. Podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, se obec Losina s účinností od 1. února 1949 stala součástí okresu Stod. Po reorganizaci státní správy v roce 1960 se obec Losina stala od 1. července 1960 součástí nově vytvořeného okresu Plzeň-jih.

Před druhou světovou válkou, v roce 1920, čítala obec Losina 193 obyvatel, z toho bylo 143 obyvatel německé národnosti. Po válce došlo k vysídlení obyvatel německé národnosti, přesto v obci zůstal dostatečně velký počet obyvatel české národnosti na to, aby mohl být ustaven národní výbor. K 1. dubnu 1946 byl celkový počet obyvatel obce Losina 227, z toho bylo 103 Čechů, 124 Němců.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Podle vládního nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení ze dne 5. května 1945 č. 4 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, a vyhlášky ministerstva vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů, se měl v každé obci ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoci, které mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Směrnice č. 6/1945 Ú. 1. ministerstva vnitra pro národní výbory místní a okresní, schválená Vládou republiky československé z roku 1945 a na ni navazující Vyhláška ministerstva vnitra č. 975/1947 Ú. 1., kterou se vydává prozatímní jednací řád pro místní národní výbory (místní správní komise) a jejich složky, určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla

uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, byly v pravomoci ministra vnitra.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénium, které rozhodovalo o důležitých záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, především radu, která vykonávala zejména rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénium národního výboru a které neměly rozhodovací pravomoc.

O existenci MNV v Losině do roku 1954 lze kusé zprávy získat z archiválií, které jsou součástí archivního fondu Okresní národní výbor Stod. MNV v Losině byl patrně ustaven v květnových revolučních dnech roku 1945. Zřejmě prvním předsedou MNV byl v roce 1945 Josef Vrána. V druhé polovině roku se na předsedu Vránu začala u Okresní správní komise ve Stříbře množit hlášení z velitelství Sboru národní bezpečnosti v Chotěšově o jeho nevšední vstřícnosti vůči Němcům. V březnu 1946 Josef Vrána na předsednictví v NV rezignoval a na jeho místo byl Okresní správní komisí ve Stříbře jmenován Bohumil Jelínek. Ten zůstal předsedou i po reorganizaci MNV provedené 30. června 1950 Okresním národním výborem ve Stodě. V roce 1952 měl MNV Losina 15 členů, z toho 5 bylo členy rady. Předsedou byl Bohumil Jelínek, místopředsedou Miloslav Fořt. Členy rady byli Dolejš Michal, Gubernátová Anna a Kalupová Anna. V květnu roku 1953 přijal MAV NF v Losině rezignaci Bohumila Jelínka na funkci předsedy místního národního výboru a na návrh organizace KSČ v Losině schválil na funkci předsedy Václava Jelínka.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů ve většině případů prozatímní charakter. Ústava definovala národní výbory jako „nositele a vykonavatele státní moci v obcích, okresech a krajích“ a jejich existenci právně zakotvila jako nedílnou součást státního zřízení Československé republiky.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Losina. Zároveň byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, provedena reorganizace okresů. Obec Losina tímto přešla ze správy okresu Stříbro do správy okresu Stod.

V roce 1949 byl vydán mj. zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Na jeho základě byla v Plzeňském kraji určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah. Zároveň bylo sjednoceno vedení matrik a svěřeno výlučně místním národním výborům v sídle nově zřízených matričních obvodů. Původní sídlo farního obvodu pro obec Losina se nacházelo v Chotěšově, stejně tak jako sídlo matričního obvodu, kam byla obec Losina od 1. ledna 1950

zařazena.

V únoru 1950 proběhla podle vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, reorganizace MNV Losina. Na základě uvedeného vládního nařízení byly nově národní výbory rozděleny do čtyř kategorií podle počtu obyvatel a od toho se odvíjely jejich kompetence. MNV Losina byl s počtem 141 obyvatel zařazen do I. kategorie.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnicích místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě; řídil se jejich pokyny, zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady MNV, působil jako politický a odborný poradce a pomocník MNV a to zejména v oblasti zemědělské výroby; za svou činnost odpovídal i předsedovi a tajemníkovi nadřazeného okresního národního výboru.

Do existence národních výborů významně zasáhlo v roce 1954 přijetí ústavního zákona č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, na jehož základě proběhly 16. května 1954 první volby do národních výborů. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté, do té doby fungující referentský systém, kdy určení členové rady měli přidělené jednotlivé úřední agendy, které zajišťovali ve spolupráci s příslušnou komisí národního výboru, a kteří za svou činnost byli odpovědní plenárnímu zasedání a radě, byl zrušen.

Na ustavující schůzi MNV dne 25. května 1954 byl novým předsedou MNV zvolen Václav Jílek, tajemníkem Bohumil Jelínek. Zároveň byli zvoleni předsedové stálých komisí MNV (komise zemědělská - Michal Dolejš, komise finanční - Josef Vrána, komise kulturní - Stanislav Vácha).

Další volby se konaly na základě zákona č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů. Tímto zákonem by pozměněn a doplněn zákon č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů. Na ustavující schůzi MNV dne 30. května 1957 došlo k volbě nového předsedy MNV, stal se jím Bohumil Jelínek.

V polovině roku 1960 byly na území státu provedeny územní změny, které se dotkly i obce Losina. S účinností od 1. července 1960 došlo na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu k reorganizaci krajů a sloučením Plzeňského a Karlovarského vznikl kraj Západočeský. Zároveň došlo ke zřízení nového okresu Plzeň-jih, do něhož byly zahrnuty téměř všechny obce spadající pod správu stávajícího ONV Stod, ONV Přeštice a ONV Blovice.

Další volby do MNV se konaly podle nového územního uspořádání dne 12. června

1960 na celém území státu. V souladu se zákonem č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, se do národních výborů místo členů volili poprvé poslanci. Zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech, upravil působnost MNV. Zároveň bylo volební období prodlouženo ústavním zákonem č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, z původních tří na čtyři roky.

Na základě rozhodnutí rady ONV Stod z 6. května 1960 (usnesení č. 60) a na základě jednání rady MNV Losina dne 4. května 1960 schválil ONV Stod sloučení obce Losina s obcí Chotěšov s platností k 12. červnu 1960. Název orgánu vykonávajícího správu v jemu určeném obvodu působnosti, byl stanoven na MNV Chotěšov se sídlem tamtéž. Tímto rozhodnutím MNV Losina zanikl a ani po vydání zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), obnoven nebyl.

Sídlo MNV Losina se z torza dochovaných archiválií nepodařilo zjistit.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archiválie archivního fondu MNV Losina (2 balíky z let 1952–1960) byly do archivu předány na základě skartačního řízení provedeného Okresním archivem v Blovicích u MNV Chotěšov dne 5. února 1965 (č. j. OA 76/65) spolu s archiváliemi MNV Chotěšov a Mantov.

V roce 1994 byly archiválie vzniklé z činnosti MNV Losina vyčleněny z archivního fondu MNV Losiná, kam byly špatně zařazeny při jejich prvotním převzetí a byl z nich vytvořen samostatný archivní fond MNV Losina. Do knihy přírůstků byly zapsány dne 9. června 1994 pod č. př. 1018.

MNV se ve spisové službě, i když nedůsledně (nepřiděloval ukládací ani skartační znaky u příslušných spisů v podacím protokolu ani přímo na spisy), částečně řídil podle centrálně vydaného spisového řádu, o čemž svědčí vedení podacího protokolu (inv. č. 2) v letech 1956–1960 a přidělování čísel jednacích. Na otiscích prezentačního razítka, nacházejícího se na spisech, bylo vyplňováno datum přijetí, číslo jednací a počet příloh.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond MNV Losina obsahuje 1 úřední knihu z let 1954–1960, 1 podací protokol z let 1956–1960, 1 karton spisů z let 1946–1960, 3 technické výkazy z roku 1947 a 1 mapu z roku 1958.

Protože, jak již bylo poznamenáno v II. kapitole, pracovníci MNV se při výkonu spisové služby spisovým řádem řídili velmi nedůsledně – vedli pouze podací protokoly a přidělovali čísla jednací podle těchto protokolů, bylo pro pořádání spisů využito umělé Schéma pro pořádání spisů archivních fondů místních národních výborů obsažené v Metodickém pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni, č. j. SOAP/006-3120/2007.

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i členění archivního fondu MNV Losina na oddíl 1. Orgány národního výboru a 2. Úřad národního výboru. Oddíl 1. Orgány národního výboru obsahuje zápisy ze schůzí pléna, rady a veřejných schůzí MNV ve formě úřední knihy. Oddíl 2. Úřad národního výboru obsahuje spisový a ostatní materiál. Spisový materiál je rozdělena na registraturní pomůcky a spisy. Mezi registraturní pomůcky je zařazen podací protokol. Pododdíl spisy obsahuje archiválie ve spisové podobě rozdělené věcně. Mezi ostatní materiál je zařazena 1 mapa 3 technické výkresy.

Inventární jednotky jsou tvořeny následujícím způsobem: úřední kniha tvoří samostatnou inventární jednotku, stejně tak i podací protokol. U spisů je inventární jednotka tvořena jejich věcnou skupinou. U ostatního materiálu tvoří inventární jednotku každý technický výkres a mapa.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena na základě Metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (č. j. SOAP/006-0767/2010), jeho dodatku (č. j. SOAP/006-1300/2014) a informace k tomuto dodatku (č. j. SOAP/006-0813/2015), Metodického pokynu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra (č. j. MV-46913/AS-1/AS-2013) a podle metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni (č. j. SOAP/006-3120/2007).

Jazykem celého archivního fondu je čeština.

Vzhledem k absenci dalších archiválií dochovaných z činnosti původce, je archivní fond z hlediska úplnosti materiálu považován za torzovitý. Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k jeho fyzickému vyčištění a zabalení knih do balicího papíru. Archivní fond je poškozen v následujících případech: inv. č. 1 má lámavé listy, spisový materiál uložený v kartonu je částečně poškozen prachem (inv. č. 13–18).

U inv. č. 13 (bilance držebovostních poměrů při hospodářsko-technické pravě) je datace archiválií určena odhadem a je uvedena v hranatých závorkách.

Před zpracováním byla celková metráž archivního fondu 0,15 bm.

Při provádění generální inventury v roce 2013 byly archiválie původně manipulované ve dvou balících z těchto vyňaty a uloženy do jednoho kartonu.

Po inventarizaci zůstala celková metráž archivního fondu stejná jako před jeho zpracováním, tzn. 0,15 bm. Z celkové metráže připadá 0,02 bm na úřední knihu, 0,01 bm na podací protokol, 0,11 bm na karton a 0,01 bm na technické výkresy a mapu.

Do archivního fondu MNV Losina byly z archivního fondu ONV Plzeň-jih z č. př. 930 (kar 77) přesunuty rozpočty obce z let 1946–1948 o celkové metráži 0,01 bm. Zápis o přesunu archiválií (SOAP/050-0023/2017) mezi oběma archivními fondy je součástí jejich spisů o fondech.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu nebylo v archivním fondu provedeno.

Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Z části 1. Orgány národního výboru stojí za pozornost zápisy ze schůzí národního výboru (inv. č. 1), které podávají informace o vývoji obce. O stavebním rozvoji obce podává výpověď agenda vydaných stavebních povolení a technických výkresů (inv. č. 5, 1–18).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V roce 2016–2017 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Losina uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 11. ledna 2017

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny

a) archivní

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Okresní národní výbor Stod, inv. č. 12, karton č. 24, Zápisy ze schůzí MNV 1952

Okresní národní výbor Stod, inv. č. 18, karton č. 38, Řízení podřízených NV a jejich rad, seznamy členů MNV (MSK) 1952–1957

SOkA Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, Okresní národní výbor Stod (1926) 1949–1960: č. př. 1059, nezpracovaný materiál, karton č. 12A

b) tištěné

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, I. díl, sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, II. díl, sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Seznam matričních obvodů v českých krajích, Praha : Ministerstvo vnitra, 1950

1. Literatura

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945–1960, *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, s. 129-147.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945–1990), *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, s. 73-90.

Příloha

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č.	číslo
čp.	číslo popisné
č. př.	číslo přírůstku
evid. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
KSČ	Komunistická strana Československa
map	mapa
MAV NF	místní akční výbor Národní fronty
MNV	místní národní výbor
NV	národní výbor
OA	okresní archiv
ONV	okresní národní výbor
ppr	podací protokol
roč.	ročník
Sb.	sbírka
sv.	svazek
tvy	technický výkres
ukn	úřední kniha

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Inv. č. Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------------	---------------	-------------------

1. Orgány národního výboru

1	Zápisy ze schůzí pléna, rady a veřejných schůzí MNV	1954–1960	ukn 1
---	---	-----------	-------

2. Úřad národního výboru

I. Spisový materiál

a) Registrurní pomůcky

2	Podací protokol	1956–1960	ppr1
---	-----------------	-----------	------

b) Spisy

Finanční hospodaření

3	Rozpočty	1946–1948	kar 1
---	----------	-----------	-------

Výstavba

4	Zemědělská výstavba – technicko-ekonomický rozbor	1959	kar 1
---	---	------	-------

5	Vydaná stavební povolení	1952–1960	kar 1
---	--------------------------	-----------	-------

Zemědělství

6	Seznam záhumenkářů	1958	kar 1
---	--------------------	------	-------

Zemědělská výroba

7	Rozpis státního plánu zemědělské výroby	1957–1958	kar 1
---	---	-----------	-------

8	Zemědělská statistika	1952–1959	kar 1
---	-----------------------	-----------	-------

9	Zápisník dodávek zemědělských výrobků	1958	kar 1
---	---------------------------------------	------	-------

10	Zápisy o výsledku klasifikace krav, jalovic, prasnic	1957	kar 1
----	--	------	-------

11	Evidence živočišné výroby	1957–1958	kar 1
----	---------------------------	-----------	-------

Zemědělská půda

12	Rejstřík scelovaných hospodářských pozemků	1953	kar 1
----	--	------	-------

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
13	Bilance držebnostních poměrů při hospodářsko-technické úpravě	[1958]	kar 1
	Lesy		
14	Pachtovní smlouva o propachtování honitby	1960	kar 1

II. Ostatní materiál

a) Mapa

15	Katastrální mapa obce Losina Autor neuveden, měřítko neuvedeno, tisk papír, neúplná řada (původně 4 listy) 1 list 1. list (1) 79 x 63 cm	1958	map 1
----	---	------	-------

b) Technické výkresy

16	Stavba konírny a svinců pro p. Pflanzera (Losina čp. 10) Antonín Hurt, Chotěšov, měř. 1:100, barevný tisk, papír, 85 x 30 cm	1947	tvý 1
17	Stavba kravína a svinců pro p. Jelínka (Losina čp. 42) Antonín Hurt, Chotěšov, měř. 1:100, barevný tisk, papír, 85 x 30 cm	1947	tvý 2
18	Stavba kravína a pícničku pro p. Zemana (Losina čp. 25) Antonín Hurt, Chotěšov, měř. 1:100, barevný tisk, papír, 85 x 30 cm	1947	tvý 3

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Losina
Značka archivního fondu:	MNV Losina
Časové rozmezí:	1946–1960
Počet evidenčních jednotek:	7 (1 úřední kniha, 1 podací protokol, 1 karton, 1 mapa, 3 technické výkresy)
Počet inventárních jednotek:	18
Rozsah v bm:	0,15
Stav ke dni:	11. 1. 2017
Zpracovatelka archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatelka archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	14
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková dne 11. 1. 2011 – č. j. SOAP/050-0024/2017